

# הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

## צח.

### עין משפט גז מוצה

גב א מ"י פ"ד מהלכות  
מלוה הלכה יא סג  
לאוין קפג טו"ש ע"ד  
קטן קפג:  
גב ב מ"י פ"ז מהלכות  
חובל ומוקי הלכה יא  
סג טו"ש ע"ד ח"מ  
קטן שפי ספ"א א וספ"א  
ג דבג"ה:

גב ג מ"י פ"ד מהלכות  
מעשר שני הלכה יא  
סג טו"ש ע"ד ח"מ  
קטן שפי ספ"א א:  
ג ד מ"י פ"ז מהלכות  
חובל ומוקי הלכה יא  
סג טו"ש ע"ד ח"מ  
קטן שפי ספ"א א ועין  
סג טו"ש ע"ד ח"מ:  
ג ד מ"י פ"ז מהלכות  
גב ו מ"י פ"ד מהלכה ט  
סג טו"ש ע"ד ח"מ  
סג טו"ש ע"ד ח"מ  
סג טו"ש ע"ד ח"מ  
וכסוף פ"ד דף י"ג א:

### לענין רש"י

אישפרי"ר. לטשטש (ע"י)  
שפשוף. מרטיו"ל. פטיש.  
לימ"א. פצירה.  
אשקרי"ר. ואיקרי"ר. ר"ן.  
לחרץ (חרץ).

### מוסף רש"י

השף מטבע. שף לזרמי  
ולא יולא צה"ל (ע"י)  
רש"י ב"ב (ג). כנגד  
ע"י. הכוונה כנגד  
ע"י של זה (דע"ר צא).  
שכה כחול והע"י  
בקול וא"י רואה או נתחם  
(קדושין ד"ה). הערשה  
מלאכה במי חטאת.  
שקל כנגד משקלות וכן  
נפסלן כנגד מלאכה (דע"ר נ"ו).  
מי חטאת דפרי אדמה  
וכן פרה ע"י נפסלן  
מלאכה. דכתיב אשר לא  
עלה עליה ע"ל ונמי חטאת  
כתיב למשמרת למי נדה,  
ותחיל חטאת מה מ"ל  
שכ"ל און ל שח"ה מלאכה  
פוסלת אלא כפרה. ומיין  
אף במים מ"ל למשמרת  
למי נדה. כלומר שיהיו  
משמרות לכך ולא לדבר  
אחר (גיטין נ"ג). פטור  
מדיני אדם. לשלם (שם)  
דחוק שאינו ניכר לא  
שמה חזק (דע"ר נ"ו).  
והייב בדיני שמים.  
פורענות לשלם לנשעם  
שנמנין להפסיד את ישראל  
(גיטין נ"ג).

**עד י' בתמניא.** פי' בקונטרס ונתן לו שמונה ולפירושו חשיב ממעלה  
למטה כלומר י"ב או י"א בתמניא עד י' בתמניא או י"ב  
תמניא אבל הא תשעה מן הראשונים בתמניא שניים יהיב ליה  
ט' מן השניים תחת ט' של ראשונים או י' ז' ור"ח פי' עד י'  
בתמניא ויהיב ליה י' ולפירושו הוא

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

**עבורין** יצא"ל. לכו דוקא אלף  
אפי' עכו"רין אי מצי בר  
אמוראה למשקלינהו הוה כללולין ואפי'  
ללולין אי לא מצי למשקלינהו חייב  
והא דנקט ללולין ועכו"רין משום  
דקמ"ס ללולין מצי שקיל להו בר  
אמוראה וסתם עכו"רין לא מצי  
שקיל בר אמוראה:

**וה"מ דאדייה אדויי.** משמע הכא  
דלא תשיב הגזנה כי אדייה  
אדויי בלא נטיילנה בידו אע"פ שעומד  
בא"ר למעלה מג' קודם שיפול  
לגמרי וכן צה"קין (גיטין דף נ"ט):  
ג"כ ע"י המנקה בראש היום וקשה  
דצפ"ק דצ"מ (דף ט. וס"ג) אמר ג"כ  
טלית שראשו אחד על העמוד וראשו  
אחד מונח ע"ג קרקע שאם הגזיח  
אדם ראשו המונח ע"ג קרקע ונתק  
ראש ע"ג העמוד להביאו אללו  
שהוא קונה מטעם הגזנה ואי  
משיכה קאמר התם אמאי נקט ראשו  
אחד ע"ג העמוד אלמלא חשיב הגזנה  
הואיל ומציאו על הא"ר למעלה מג'  
ו"ל דהתם חשיב הגזנה טפי לפי  
שראשו אחד רחוק צדו א"ר התם  
מיידי כגון שד"כ כ"ב כגובה כשינתק  
לא יפול ראשו לארץ אלא יהא מוגבה  
ג' מעל הארץ וא"ת דצדוק שילוח  
הקן (חולין דף קמ"ה). משמע דפי טריף  
אין ומתגבה יוניס דחשיב הגזנה  
לקנות אע"פ שאין מופסס בידו וי"ל  
דדוקא הכא וצה"קין לא חשיב  
הגזנה דליכא תרמי לגריעותא דלא  
תפסס וגם אין מוגבה אלא משפיל  
אבל יוניס דמתגבה חשיב הגזנה  
אבל אם היו נופלין למטה ע"ג טריפת  
הקן לא היה קונה כיון שאין תפוס  
בידו כלל ולפי זה הו"מ לפלוגי הכא  
באדייה אדויי בין דרך ירידה לדרך  
עלייה אלא דניחא ליה לפלוגי בדרך  
ירידה גופיה בין אדייה אדויי בין

ואי מחמת תרעא זיל לא מנכינן ליה והא קא  
שבח לענין נכסא אלא כי הא דרב פפא ורב  
הונא בריה דרב יהושע עבדי עובדא בזווי  
דאגדמ"ס טייעא עד י' בתמניא אמר רבה  
הזורק מטבע של חבירו לים הגדול פטור  
מאי טעמא אמר הא מנח קמך אי בעית  
שקליה והני מילי בצלולין דקא הוה ליה אבל  
עכו"רין דלא קהוי ליה לא והני מילי דאדייה  
אדויי אבל שקליה בידיה מיגזל גוליה השבה  
בעי מיעבד מתיב רבא א"ר מוחללין על  
מעוה שאינן ברשותו כ"כיד היו לו מעוה  
בקסטרא או בהר המלך או שנפל כיסו לים  
הגדול אין מחללין אמר רבה שאני לענין  
מעשר דבעינן מצוי בידך דרחמנא אמר  
יצרת הכסף בידך וליכא ואמר רבה יהושע  
מטבע של חבירו פטור מאי טעמא דהא לא  
עבד ולא מידי וה"מ דמחייב בקורנסא וטרשיה  
אבל שייפא בשופינא חסורי חסריה מתיב  
רבא הכהו על עינו וסמאה על אוזו וחרשו  
עבד יוצא בהן לחירות כנגד עינו ואינו רואה  
כנגד אוזו ואינו שומע אין עבד יוצא בהן  
לחירות רבה לטעמיה דאמר רבה חרשו  
לאביו נהרג שאי אפשר לחרישה בלא חבורה  
דטפתא דדמא נפלת ליה באוניה ואמר  
רבה הצורם אוון פרתו של חבירו פטור מאי  
טעמא פרה בדקיימא קיימא דלא עבד ולא  
מידי וכולוהו שוורים לאו לגבי מובה קיימי  
מתיב רבא הערשה מלאכה במי חטאת  
ובפרת חטאת פטור מדיני אדם והייב בדיני  
שמים מלאכה הוא דלא מיינבר היויקה אבל  
צורם מיינבר היויקה הכי נמו דמחייב בדיני  
אדם אמרי הוא הדין דאפילו צורם פטור  
והא קא משמע לן דאפילו מלאכה דלא  
מיינבר היויקה חייב בדיני שמים ואמר  
רבה השורף ישטריו של חבירו פטור  
מלא

**מחמת תרעא.** שכלו גשמים ונמלאו רוב תצואות בעולם והוולו  
הפירות: **לענין נכסא.** אם צל להמיכן ולעשות מהן גרוטאות יש  
יותר מן הראשונים והוי רביית: **עצדו עובדא.** בראש שהלוח את  
חבירו על המטבע והוספו עליו והלכו אלל אגדמ"ס סומר  
ישמעאל והיה לו מן הראשונה ומן  
השניה ומלאו צח' של מטבע שניה  
י' מן הראשונה ונתן לו שמונה:  
**אמר רבה** גרסינן בצולוה: **הזורק**  
**מטבע של חבירו** צ"ס. אע"ג שאין  
יכול ליטולו: **פטור.** כדמפרש ואזיל  
דלא שקליה צדיה אלף דאדייה  
שהיתה ציד צעלים והכחו זה תחת  
ידו וימיה לים הואיל וכלולים הן  
וקא חזו ליה אמר ליה הא מנח קמך  
ואינה אצודה ואי משום דצדי למינח  
זוח לצד אמוראה למישט ולמישקליה  
גרמא הוא שגורס להפסידו איתו  
שכר וגרמא צנוקין פטור: **אלל**  
**עכו"רין.** צעמא התזה דהוה ליה  
מעשה צדיים אצוד הוא ואין זה גורס  
אלל ממש דהא ממש המיו: היה לו  
**מעוה בקיסטרא.** מקום והוא רחוק  
מלא יש צו סכנת דרכים ואין שירות  
מלוות שם: **אין מחללין.** אלל  
אצוד חשיב ליה צ"ס הגדול: **השף.**  
אשפרי"ר בלע"ז שפחת את האורה:  
**צקורנסא.** מרטי"ל בלע"ז: **וטרישיה.**  
ששאל כאצן חלקה. לשון טרישים:  
**צשופינא.** לימ"א בלע"ז של נפחים:  
**חסורי חסריה.** זמנה הוא אלל  
גרמא. טעמא דמנח בצולוה משום  
גרמא צנוקין הוא ופטור: **על אונו**  
**וחרשו.** אלמלא אף על גב דלא  
חסריה כיון דעשה מעשה בגופו  
לאו גרמא קחשיב ליה אלל ממש.  
והכא נמי כיון דמחייב צקורנסיה  
ופחמיה (ע"ל ככה חסרו דמיס  
מעשה הוא: **רבה לעעמיה.** הלך  
ג"כ עבד נמי חסרון הוא (וכנגד  
אונו פטור משום דכתיב לא הוה ליה  
למיחש והאי ודאי גרמא הוא):  
**הצורם.** אשקרי"ר בלע"ז פוגם:  
**נמי חטאת.** שקל כנגדן משקולות.  
ופרה וכל מעשה נפסלים בגמלאכה:

**דאמור ליה** ניירא קלאי מינך  
שקליה צדיה אי נמי אין חילוק בין דרך ירידה לדרך  
עלייה אלא ציונים שהן צעלי חיים דרך הגזנה צדק כמו קורא לה והיא צאה או הכישה צמקל ורמתה לפניו דחשיב משיכה אף על  
פי שהלכה מאיליה ומיהא אם היו יוניס יורדים ע"י טריפת הקן לא חשיב הגזנה אלל עלייתם דוקא:  
**השף מטבע של חבירו פטור.** נראה דרבה סבר פסלתו מלכות לא הוה כנסקד דלי הוה כנסקד אס כן כ"ש דשף מטבע הוה כנסקד  
והרי חסריה טובא ואמאי פטור: **מתיב רבא** הכהו ע"י עינו וסמאה ע"י אוזו וחרשו עבד יוצא בהן לחירות. ואמאי והא לא  
חסריה דאין צו פגם וחסרון אלא כיון שקלקלו חייב אע"פ שאין צו שום פגם וחסרון והואיל וכן הוא ה"ר לייחזי ומשני רבה לטעמיה כו'  
ויש שם חסרון טיפתא דדמא דפלה דמנח צאזון דמינבר פטור על כל הקלקול חייב על כל הקלקול כמו שפיה דחייב בכל הקלקול  
דליחייביה על מה שחסריה לא היה רצין רבה להשיענו דחייב ו"ת ואמאי עבד יולא צהן לחירות הא צענין מומין שצגלוי דומיא דצן  
ועין ובחרשו היכי הוה צגלוי וי"ל נהי שאין ניכר צו כלום כשהוא ישן או עומד צמקוס אחד ושומק מ"מ כיון דלפי מנהגו שמתנהג  
והולך ניכר שהוא חרש חשיב מוס שצגלוי ועי"ל דאין רצין שיהא קלקול צגלוי אלא שהאצר שיש צו קלקול יהא צגלוי:

**הגהות הב"ח**  
(א) נבמא נפלת ליה  
באדוניה:

### הגהות מהר"ב

א תוס' ד"ה ע"י וכו'  
עד עכר בתמניא יהיב ליה  
תמניא. עין צ"ס של שלמה  
בפיקין פי' טו וצ"ח  
מכרי"א ששון ר"ס קנ  
צבולו דכתיבה:

### רבינו הגנאל

כי הא דרב פפא ורב הונא  
בריה דרב יהושע עבדו  
עובדא בזווי דאגדמ"ס  
טייעא עד עשרה תמניא,  
פ"ד אם הוסיפו על  
המטבע שנים על השמנה  
שחן רביעי במפנים וחומש  
מבחוץ והשער אחד מה  
שהיה נמכר במטבע  
הראשון בעשרה כן גם  
עכשיו במטבע שהוסיפו  
עליו נמכר אע"י דלענין  
כספה שבה, לענין מה  
ומתן לא שבה כלום הוא  
שאמרו חכמים נתן לו  
מטבע היוצא באותה  
שעה, אבל אם שבה לענין  
משא ומתן אפילו כל  
שהוא אמר וכן הלכה.  
ואם הוסיפו עליו יתר  
משים בעשרה נתן לו  
מטבע הראשון דקמא  
לן כדמתרין רבין ותני  
למתניין לא את המבור  
בלבד מחזיר לו. והני אמרי  
בצלולין דקא חזוי ליה אלא  
עכו"רין דלא קהוי ליה לא  
והני מילי דאדייה אדויי  
אבל שקליה בריה מיגזל  
גוליה השבה בעי מינבר.  
ובמים צלולין לא אמרין  
אלא דאדייה אדויי, אבל  
מטא ליהיה מגזל גוליה  
והשבה בעי. פי' שגלגלו  
ולא הגביהו. אבל הגביהו,  
קנאו. וה"מ דמחייב  
בקורנסא וטרשיה. ס"א  
וטרישיה. פירוש מזה  
בליטת הירכות של אחיות  
המצויות במטבע. אבל  
שפיה בשופינא חסורי  
חסריה. ואכות אוזו טחון,  
חרג' ושפית יתיה  
בשופינא. אמר רבא  
הצורם און פרתו של  
חבירו פטור. מ"ט פרה  
כדקיימי קיימא לא עבד  
בה ולא מידי, כולוהו  
שוורים לא לגבי מובה  
קיימי. פי' סדק און הבכור  
או מיעבו ועשה בו ורשם.

**הצורם אוון פרתו של חבירו פטור.** והא דמתן לעיל (דף ט"ו): גזל צהמה ונתעבדה צה עבירה או שנפסלה מעל גבי המוצא אומר  
לו הרי שלך לפניך ונפסלה היינו שנפל צה מוס דאי נרעבה היינו שנעבדה צה עבירה ומשמע דוקא שנפסלה מאיליה אבל  
הטיל צה מוס צדיים חייב וי"ל דמתני' איירי צהמה קלושה דודאי לגבי מוצא קיימא: **הא קמ"ל דאפי' מלאכה דא מינבר היויקה.**  
תמה דצפ"ק הניזקין (גיטין דף נ"ג. וס"ג) פריך מהכא למ"ד היזק שאין ניכר שמה היזק דעושה מלאכה צמי מוצא וצפרת חטאת  
פטור ואי שמה היזק אמאי פטור ומאי קושיה הא אפי' צורם און דמינבר פטור משום דקמ"ס שורים לאו לגבי מוצא קיימי ווא"ת  
דהתם פריך מפרת חטאת דפרה אדומה דדמיה יקרים פשיטא דלגבי מוצא קיימא והכא צשמעתין פריך לרבה ממי חטאת דקמ"ס מים  
לאו למי חטאת קיימי דקודם קידושין דוקא פסלה צהן מלאכה כדתנן צמסכת פרה (פ"ד מ"ד) ומיס המלאכה פוסלת צהן עד שיטילו  
את אפר לתוכן ומינח נמי בצפרי יכול אף משיקדשו כצלי תלמוד לומר למי נדה וכבר הם מי נדה דע"כ בגיטין (דף נ"ג. וס"ג) ממי  
חטאת נמי פריך מדמשני התם מי חטאת שקל צהן משקלות וי"ל דכיון דנקט מלאכה לרבותא כדקאמר הכא דאפי' מלאכה דלא מינבר  
היזקה חייב צדיני שמים א"כ דייק שפיר התם דהיזק שאין ניכר לא שמה היזק דאי שמה היזק אין כאן שום רבותא צמאי דנקט  
מלאכה כיון דכלל מקום חשיב שאינו ניכר כניכר ועוד יש לומר דרבה סבר דהיזק שאין ניכר לא שמה היזק אבל למ"ד שמה היזק  
כ"ש דמחייב צורם דמינבר טפי ורצא דפריך צשמעתין לרבה סבר צורם הוה מינבר היזקה וחייב אפי' למ"ד היזק שאין ניכר לא  
שמה היזק כדאמר מלאכה דלא מינבר היזקה אבל צורם דמינבר היזקה הכי נמי דמחייב ווא"ת והיאך יכול אדם לשפול פרתו של  
חבירו והא צענין עובד דומיא דעבד דניחא ליה ויש לומר הני מילי צנעשית המלאכה ממילא אבל צעושה המלאכה צדיים לא  
צעיא אלא שיהא ניחא ליה לעושה וכן צהכשר דצענין יותן דומיא דכי יתן: